

Skötsel- och användningsplan för Tykö nationalpark

Tykö nationalpark ligger i den hemiboreala vegetationszonen i byarna Mathildedal, Tykö och Kirjakkala i Salo stad i den sydöstra delen av landskapet Egentliga Finland. Nationalparken inrättades 2015 och har en areal på 3 543 ha. Största delen av nationalparken hör till Natura 2000-området Tykö högland (FI0200086), men den omfattar också områden som inte ingår i Natura-nätverket. Nationalparkens föregångare Tykö strövområde inrättades 1991 och lades ner i samband med att nationalparken inrättades. Planen gäller endast områden som ingår i eller ska anslutas till nationalparken och som förvaltas av Forststyrelsen.

Tykö nationalpark är belägen i gammal kulturmiljö i Björnå i Salo. Helheten omfattar storslagna klippområden, sjöar, olika typer av myrar, kärrsänkor och olika skogstyper från ädellövskogar till karga moar. Området är ett högland och sjöarna ligger mer än 30 meter över havet. De karga rundhällarna är som högst 80 meter höga och från deras krön öppnar sig vackra vyer över sjöarna. Det finns också en hel del försumpade ställen i området. Storleken på dem varierar från små myrsänkor på klipporna till ett nästan hundra hektar stort myrområde mellan sjöarna Puolakkajärvi och Matildanjärvi. Dessutom ingår ett vidsträckt myrområde öster om Hamarinjärvi och myren Punassuo i området. Myrarna är i huvudsak karga tallmyrar och fattigkärr, men det finns också ett par frodigare kärr och ett näringsrikt rikkärr i området. Skogarna är inte särdeles mångformiga eller representativa på grund av de avverkningar som gjorts i området. De enstaka tallskogar som finns uppe på klipporna och några försumpade kärrskogar hör till dem som är mest orörda. Det förekommer en del lundområden i nationalparken, och det mest representativa är en lund väster om sjön Sahajärvi. Sjöarna i området är näringsfattiga och har brunt vatten. Sjöarna i området är till största delen uppdämda. Fördämningarna och de talrika kolmilorna i området hör ihop med Tykö bruk och Kirjakkala bruk som grundades 1686. De stockbyggnader från 1800-talet som finns på Kirjakkala bruksområde återfick sitt ursprungliga utseende i början av 2000-talet.

Området används flitigt för rekreation och naturturism, och nätverket av stigar och tjänster har till stor del byggts upp medan området fortfarande var strövområde. Under de senaste åren har antalet besökare varit cirka 95 000 per år. Friluftstjänsterna omfattar bland annat cirka 50 km olika stigar och leder, ett naturum som hyrts ut för företagsbruk, stugor som går att hyra, vindskydd, en kåta samt eldplatser och ett litet husvagnsområde. Samarbetet med Salo och turistaktörerna i bruksbyarna för att utveckla turismen är viktigt.

I planen fastställs nationalparkens centrala skydds- och bruksvärden:

- **Naturvärden:** De viktigaste Natura 2000-naturtyperna är naturliga dystrofa sjöar och småvatten, örtrika näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ, mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ, rikkärr, skogbevuxen myr, aktiva högmossar och västlig taiga som bildar en mångsidig och omfattande helhet av skogs- och myrnatur, där det dessutom finns talldungar, åsskogar, kärr och småvatten. Arterna är mångsidiga och omfattar flera hotade arter, bland annat olika mossor, lavar och fåglar.
- **Kulturvärden:** I nationalparken finns många arkeologiska objekt efter bruksverksamheten och Kirjakkalas värdefulla bruksområde.
- **Användning för rekreation och naturturism:** Tykö nationalpark är ett mångsidigt och populärt utflyktsmål året runt med cirka 50 kilometer leder och stigar. Områdets

dragningskraft grundar sig på tillgänglighet, varierande natur- och kulturlandskap samt fungerande och mångsidiga tjänster. Tykö nationalpark ligger i ett område som utvecklas med tanke på turismen. I närområdet finns det många turistaktörer och turistföretag som tillsammans med nationalparken bildar en lockande helhet.

- Användning av naturresurser: Området är ett viktigt jaktområde för älg och vitsvanshjort, och det har beaktats när nationalparken inrättades. I sjön Matildanjärvi planteras regnbågslax ut fram till slutet av 2025. Det har varit en av de faktorer som gjort området attraktivt. Fritidsfiske är populärt i de andra sjöarna.

I planen har man analyserat hoten mot de centrala värdena och ställt upp mål och åtgärder för att bekämpa hoten och utveckla nationalparken.

Med hjälp av zonindelning och servicestrukturer dirigeras besökarna så att arterna inte störs för mycket och slitaget blir så litet som möjligt. I nationalparken finns före detta ekonomiskogar, och naturtyperna i dem förbättras bland annat genom att göra skogsstrukturerna mångsidigare, bekämpa främmande arter och genomföra regelbundna bränningar. Värdefulla kulturarvsobjekt bevaras för kommande generationer och de berättar om områdets historia för besökarna. Målet för rekreationen och kundservicen är att tillhandahålla högklassiga och mångsidiga tjänster för olika användargrupper. Inom naturturismen samarbetar Forststyrelsen med turistföretagare och Yrityssalo. Älg- och vitsvanshjortstammen vårdas på ett hållbart sätt som en del av en mer omfattande stamvård och anpassat till den övriga användningen av nationalparken samt i syfte att minska trafikolyckorna och skadorna på jordbruket och skogsbruket som djuren orsakar.